

ТЕОРИЈЕ ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ РАЗВОЈА

Теорија културно-историјског развоја

Лав С. Виготски

Структурална теорија развоја

Жан Пијаже

Теорија инструменталног концептуализма

Џером Брунер

Џером Брунер

Jerome Bruner (1915 - 2016)

Допринос науци

- Когнитивна психологија
- Когнитивна теорија учења
- Педагошка психологија
- Филозофија васпитања

Тренутна активност

The New York University School of Law

Научни сарадник

Утицаји на Брунера

- Рад Бенџамина Блума
Блумова таксономија
(Bloom's taxonomy)
- Рад Лава Виготског
Педагошки оптимизам
Путем наставе може се утицати на
развој

Брунерова заоставштина

- Целокупни научно-истраживачки опус Брунера припада тзв. **КОГНИТИВНОЈ револуцији** у психологији и педагогији

Најпознатији радови

- *The Process of Education*
- *Towards a Theory of Instruction*
- *The Culture of Education*
- *The Relevance of Education*

Идеје водиле

КАТЕГОРИЗАЦИЈА (формирање појмова)

"To perceive is to categorize, to conceptualize is to categorize, to learn is to form categories, to make decisions is to categorize."

Људи тумаче свет у складу са његовим сличностима и разликама

Систем (хијерархија) категорија код индивидуе – смисао развоја

Идеје водиле

- Сматрао је да свест структурира смисао стварности користећи **посредовање производа културе**, као што су језик и други симболички системи
- Био усмерен на опажање **говора (нарације)** као једног од најважнијих производа културе за когнитивни развој

Идеје водиле

- Learning is an active process in which learners construct new ideas or concepts based upon their current/past knowledge.
- Learner selects and transforms information, constructs hypotheses, and makes decisions, relying on a cognitive structure to do so.
- Cognitive structure (i.e., schema, mental models) provides meaning and organization to experiences and allows the individual to "go beyond the information given".

Примарни облици мишљења

- **Наративни облик мишљења**

Свест усмерена на појединачне, акцији и детаљима оријентисане мисли

- **Парадигматски облик мишљења**

Свест трансформише појединости у систематску, категоријалну когницију

Три начина репрезентације

СТАДИЈУМИ РАЗВОЈА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Акциона репрезентација

Enactive (action-based) representation

Иконишка репрезентација

Iconic (image-based) representation

Симболичка репрезентација

Symbolic (language-based) representation

Три начина репрезентације

- Јављају се у развоју по устаљеном редоследу
- Састоје се од система правила или генерализација путем којих индивидуум конзервира карактеристике своје средине
- Репрезентације једне особе сачињавају његов модел реалности

Акциона репрезентација

- Манипулативни модел репрезентације
- Сазнавање стварности путем физичке активности
- Знање како да се изведе нека моторна активност
- Овладавање моторним навикама и вештинама

Акциона репрезентација - ВЕЖБА

Упоредити са аналогним стадијумом
развоја код Пијажеа.

Икони́чка репрезентација

- Заснива се на машти детета
- Знање се представља низом слика или графичких приказа, који стоје уместо појма
- Дијаграмски прикази замењују опште појмове
- ИР је вођена принципима перцептивне организације

Икони́чка репрезентација

- Најразвијенији ступањ ИР код детета је између 5. и 7. године
- Период када се дете максимално ослања на своје чулне слике
- Јављају се и елементи вишег начина репрезентације

Икони́чка репрезентација - ВЕЖБА

Упоредити са аналогним стадијумом
развоја код Пијажеа.

Симболичка репрезентација

- Настаје са повећањем значаја језика као средства мишљења
- Развијање флексибилнијег мисаоног система
- Језик постаје оруђе рефлексивног мишљења
- СР омогућава да се разматрају претпоставке и алтернативне могућности, а не само објекти

Симболичка репрезентација

- СР омогућава формирање појмова и категоризацију
- Стварање хијерархијске структуре појмова
- СР је врхунац интернализације средстава културе којој индивидуа припада

Симболичка репрезентација - ВЕЖБА

Упоредити са аналогним схватањима
развоја код Виготског.

Наставник - ученик

- Наставник треба да подстиче и охрабрује ученике да самостално откривају принципе и законитости
- Наставник и ученик треба да буду ангажовани у активном дијалогу
- СОКРАТСКО УЧЕЊЕ (socratic learning)
- Задатак наставника: трансформисање садржаја који се уче у облик који одговара учениковим актуелним способностима разумевања

Курикулум (curriculum)

- Курикулум (наставни план и програм)
- Курикулум треба да буде организован по спиралном моделу (**spiral curriculum**)
- Ученицима омогућава непрестано надограђивање оног што су већ усвојили

Значај наставе

Теорија наставе треба да обрати пажњу на следеће:

1. Предиспозиције за учење,
2. Начини на које је знање структурирано,
3. Најефикаснији начин презентације садржаја,
4. Природа награда (подстицаја) и казни.

Принципи наставе

1. Настава треба да буде усмерена на искуства и контексте који омогућавају ученику да учи.
2. Настава треба да буде структурирана тако да омогућава ученицима лако разумевање садржаја.
3. Настава треба да буде осмишљена да олакшава екстраполацију и превазилажење недостатака у знању, уздизањем над датим информацијама.

ТЕМЕ

Прикази радова:

- *The Process of Education*
- *Towards a Theory of Instruction*
- *The Culture of Education*
- *The Relevance of Education*

ТЕМЕ

Стадијуми когнитивног развоја у
теорији Џерома Брунера

Педагошки значај теорије Џерома
Брунера